

IRRAPPORTA CYBER-ATTACKS U INCIDENTI BIEX L-AWSTRALJA TIBQA' SIKURA.

INKITEB

Għas-servizz b'xejn tagħna ta' twissija cyber.gov.au

IRRAPPORTA

Cybercrime lil [REPORTCYBER: cyber.gov.au/report](http://REPORTCYBER.cyber.gov.au/report)

IKKUNTATTJA

Ċempel 1300 CYBER1 jew
żur is-sit cyber.gov.au
Dan in-numru jista' jintuża a biss fl-Awstralja.

SEGWINA

5. OQGHOD ATTENT GĦAL SKEMI QARRIEQA

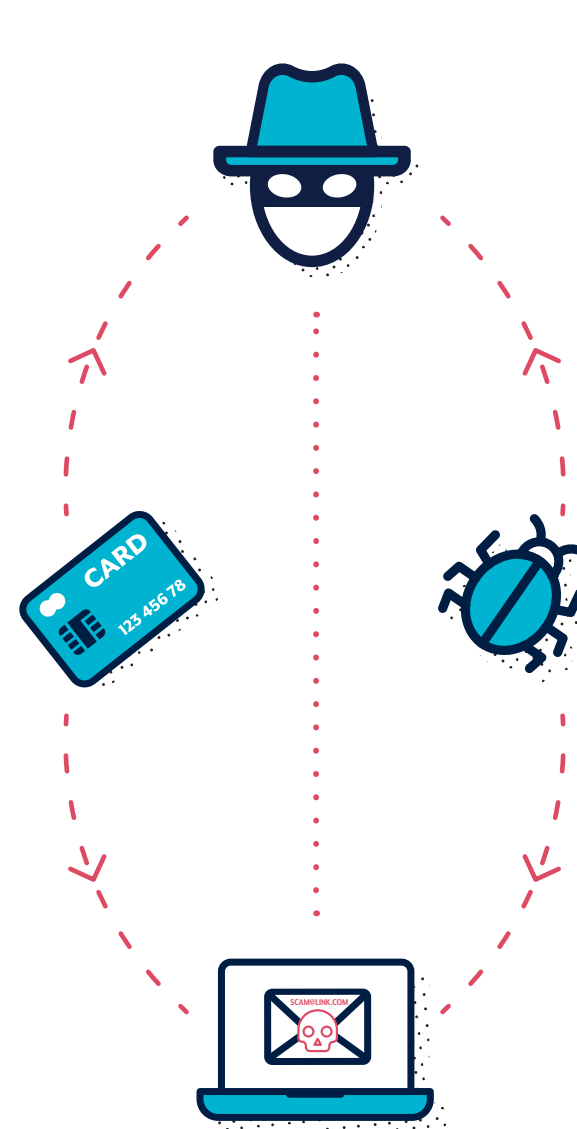
Il-kriminali onlajn jużaw email, SMS, telefonati u l-midja soċjali biex jingannaw biex tiftaħ dokument meħmuż, iżżur websajt, tikxef dettalji kif tidħol fl-akkawnt, tikxef informazzjoni sensittiva jew biex tittrasferixxi flus jew gift cards. Dawn il-messaġġi jsiru b'mod li jidhru li qishom li ntbagħtu minn individwi jew organizzazzjonijiet li taħseb li taf jew li taħseb li għandek tafda.

Biex tinduna b'messaġġi ta' skemi qarrieqa, ieqaf u aħseb:

- ✓ **Awtorità:** Il-messaġġ qed jindika li hu minn xi hadd uffiċjali?
- ✓ **Urgenza:** Qed jgħidulek li għandek żmien limitat biex tirrispondi?
- ✓ **Emozzjoni:** Il-messaġġ qed iġiegħlek tħossok tippanikkja, tibża', tittama jew tħossok kurjuż?
- ✓ **Skarsezza:** Il-messaġġ qed joffri xi haġa li hi skarsa?
- ✓ **Ġrajjet kurrenti:** il-messaġġ jirrigwarda aħbarijiet kurrenti, ġrajjet kbar jew żminijiet speċifiċi tas-sena (bħar-rapurtaġġ tat-taxxi)?

Biex tiċċekkja jekk messaġġ huwiex legittimu:

- ✓ Erġa' rrikkori għal xi haġa li tista' tafda. Żur il-websajt uffiċjali, idħol fl-akkawnt tiegħek, jew ċempel in-numru tat-telefown tagħhom li jirrekklamaw. Tużax il-links jew dettalji tal-kuntatt fil-messaġġ li ntbagħatlek jew li ngħatajt fuq it-telefown.
- ✓ Iċċekkja biex tara jekk is-sors uffiċjali qallekx diġà b'affarijiet li qatt ma jsaqsuk dwarhom. Per eżempju, il-bank tiegħek forsi qallek li qatt m'huma ser jitolbuk il-password tiegħek.

Għal aktar informazzjoni kif tinduna b'messaġġi ta' skemi qarrieqa, ara l-pubblikazzjoni ta' Ċentru Awstraljan tas-Cyber Security (Australian Cyber Security Centre (ACSC)) 'Detecting Socially Engineered Messages' (Kif tinduna b'Messaġġi Qarrieqa), u zomm ruħek infurmat billi tinkiteb għas-Servizz ta' Twissija tal-ACSC fis-sit cyber.gov.au.

PASSI FAĊLI BIEX TIŻGURA T-TAGHMIR DIGITALI U L-AKKAWNTS TIEGHEK

NAQQAS IR-RISKJU LI TKUN FIL-MIRA TA' KRIMINALI ONLAJN BILLI SSEGWI DAWN IL-PASSI LI ĠEJJIN

1. AĠĠORNA T-TAGĦMIR DIGITALI TIEGĦEK

Il-kriminali onlajn jiġġekkjaw tagħmir diġitali billi jużaw nuqqasijiet ċari fis-sistemi jew fl-apps. L-aġġornamenti għandhom titjib fis-sigurtà biex jirranġaw dawn in-nuqqasijiet. Issettja t-tagħmir biex l-aġġornamenti jsiru b'mod awtomatiku biex dan isir mingħajr ma jkollok tagħmel xejn.

Issettja biex l-aġġornamenti jsiru b'mod awtomatiku fuq it-tagħmir kollu tiegħek:

- ✓ Il-mowbajl
- ✓ Il-laptop
- ✓ Il-kompjuter desktop

Iċċekkja regolarment għal aġġornamenti:

- ✓ għall-Apps
- ✓ għall-Programmi
- ✓ Għat-tagħmir smart tiegħek

2. GĦAMEL 'ON' L-AWTENTIĊITÀ MULTI-FATTORALI (MFA)

L-MFA ittejjeb is-sigurtà tiegħek billi tagħmilha aktar diffiċli għall-kriminali onlajn biex jaċċessaw il-fajls jew l-akkawnt tiegħek.

Attiva l-MFA, billi tibda bl-aktar akkawnts importanti tiegħek:

- ✓ L-akkawnts tal-email
- ✓ L-akkawnts tal-bank u dawk li għandhom mażżun id-dettalji tal-pagament onlajn
- ✓ Midja soċjali

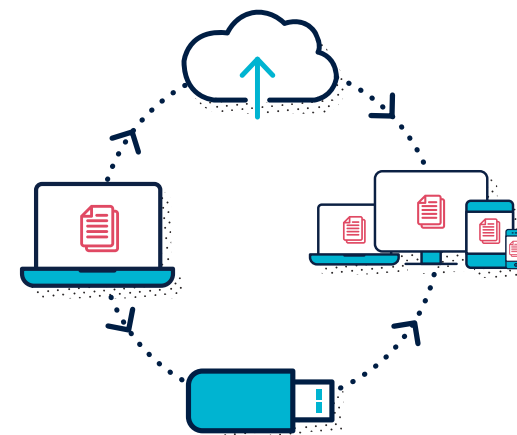

3. AĠĦMEL BACKUP TAT-TAGĦMIR DIGITALI TIEGĦEK

Backup hija kopja diġitali tal-informazzjoni mażżuna fuq it-tagħmir diġitali tiegħek, bħal ritratti, dokumenti, vidjos, u data minn applikazzjonijiet. Tista' tiġi ssejvjata f'tagħmir li jinħażen esternament jew fuq server remot (cloud). Li tagħmel backing up tfisser li tista' ġġib lura l-fajls tiegħek f'każ li xi darba t-tagħmir diġitali tiegħek jintilef, jinsteraq jew iġarrab xi ħsara.

Aġġmel backup tat-tagħmir tiegħek regolarment:

- ✓ Il-mowbajl
- ✓ Il-laptop
- ✓ Il-kompjuter desktop
- ✓ It-tablet

4. ISSETTJA PASSPHRASES SIKURI

F'dawk il-każijiet fejn l-MFA mhux disponibbli, hafna drabi passphrase sikura tkun l-unika haġa li tipproteġi l-informazzjoni u l-akkawnts tiegħek mill-kriminali onlajn.

Passphrase tuża erba' kelmiet jew aktar magħzula bla ħsieb bħala l-password tiegħek. Ibdel il-passwords tiegħek għal passphrases, u ara li huma:

- ✓ Twal: Aktar ma tkun twila l-passphrase, aħjar. Minn tal-inqas aġġmilha twila b'14-il karattru.
- ✓ Imprevedibbli: Uża taħlita bla ħsieb ta' kliem li m'għandhomx x'jaqsmu ma' xulxin
- ✓ Uniċi: Terġax tuża passphrases f'akkawnts diversi

